

Piemontese groeit

De piemontese kent in Nederland en Vlaanderen een toename in aandacht. Vooral in Vlaanderen schakelden de voorbije jaren meer bedrijven om naar het ras. Daarnaast wordt samen met het stamboek sterk gewerkt aan de genetische vooruitgang. Vlotte geboorten en sterke groei zijn het resultaat.

TEKST WIM VEULEMANS

Het Nederlands Piemontese Stamboek heeft circa 9000 geregistreerde stamboekkoeien

Nog niet al te vaak zie je ze in het landschap in Nederland en Vlaanderen verschijnen, maar het Italiaanse piemonteseras wint wel aan belangstelling in de Lage Landen. Dat geeft de nieuwe stamboekvoorzitter Bas Basemans uit het Noord-Brabantse Oisterwijk aan. ‘Vooral in Vlaanderen zien we die groei’, zegt hij. Hij geeft daarbij meteen aan dat Vlaamse vleesveehouders met piemonteses ook ondersteund worden door het Nederlands Piemontese Stamboek. ‘Een van de grootste vleesveebedrijven met piemonteses ligt in Vlaanderen’, lacht Basemans. ‘In Vlaanderen zien we

trouwens ook meer bedrijven overstappen naar piemontese dan in Nederland.’

Begin jaren zeventig verschenen de eerste piemonteses in het Nederlandse landschap. Het ging daarbij vooral om stieren die ingezet werden om te kruisen op het onder eind van de melkveestapel. ‘Jaren later besloten drie handelaren drie vrachtwagens met vrouwelijke piemonteses naar Nederland te halen’, gaat Basemans verder. ‘De dieren kwamen terecht in de regio rond Amsterdam, in Heusden en hier in Oisterwijk. Zij waren het begin van de Nederlandse populatie. Ik weet nog dat

in de Lage Landen

die dieren uit Amsterdam even later geveild werden, met prijzen tot 4000 gulden voor een pink.’
De volgende jaren werden steeds vaker fokvaarzen en embryo’s uit de streek Piemonte in Italië geïmporteerd.

Groeien met soberheid

Zo’n dertig jaar terug begonnen ook Bas Basemans en zijn vrouw Linda met piemonteses. ‘Eigenlijk ben ik er via mijn schoonvader ingerold’, vertelt hij. ‘Ik was al begonnen met witblauwen, maar ben stilaan overgestapt op piemontese.’

Vandaag de dag bestaat het koppel koeien uit zo’n 30 zoogkoeien, 15 pinken en 2 stieren en kalveren onder de koeien. Naast zijn voorzitterschap van het stamboek werkt Basemans ook nog als toezichthouder in de bouw. Fokkerij krijgt op het Oisterwijkse vleesveebedrijf veel aandacht. Zo worden er vrij veel koeien gespoeld voor embryo’s en nagenoeg alle stieren vertrekken op het bedrijf voor de fokkerij. ‘Ook naar vaarzen is veel vraag’, bevestigt de vleesveehouder. ‘Het voorbije jaar hebben we negen koeien elk twee maal gespoeld. Op die manier proberen we stappen vooruit te maken in de fokkerij.’

Stamboekvoorzitter Bas Basemans

Fokkerij heeft ook in het stamboek veel aandacht. Dat stamboek heeft ongeveer 120 leden in Nederland, goed voor circa 9000 geregistreerde stamboekkoeien.

De invloed van het stamboek op de fokkerij in het ras is vrij groot. Zo selecteert de foktechnische commissie van het stamboek de stieren waarvan sperma wordt geïmporteerd uit Italië. Daarbij kijken ze naar diverse selectiecriteria. ‘Natuurlijk gaan we in Italië op zoek naar genetica die we hier nog niet hebben, maar niet altijd is die beschikbaar via sperma’, vertelt Basemans. ‘Vaak wordt die dan via embryo’s ingebracht in onze populatie.’

Genetisch stappen zetten

Andere belangrijke selectiecriteria zijn fijnheid, gestalte en groei­kracht. ‘Het piemonteseras is bekend om zijn fijnheid, zeker in de botstructuur. Die fijnheid in het skelet en de benen zorgt er ook voor dat de kalveren makkelijker geboren worden.’

Ook gestalte is een belangrijke norm. Volwassen koeien overschrijden makkelijk de 1,45 tot 1,60 meter. ‘Maar we mogen natuurlijk niet vergeten dat het over een vleesras gaat’, voegt de stamboekvoorzitter eraan toe. ‘Groei­kracht is belangrijk. Tot een jaar of zeven blijven de runderen groeien, tot een jaar of negen kun je ze zelfs makkelijk in het gewone segment afzetten op de markt. Vanaf die leeftijd verliest het vlees wel wat van zijn malsheid.’

Voor Basemans is die groei­kracht een van de belangrijkste en meest onderscheidende karakteristieken van het ras. ‘En die groei­kracht hebben ze met een enorm sober rantsoen’, gaat Basemans verder. ‘In Italië zie je soms koppels met vrij schrale rantsoenen, maar ook hier komen ze makkelijk verder met een rantsoen van 80 procent kuilgras en wat mais.’ Met mais is Basemans wel wat voorzigtiger. Een van de aandachtspunten is namelijk dat de dieren door hun soberheid ook iets te makkelijk rijkelijk in het vlees komen bij een te rijk rantsoen.

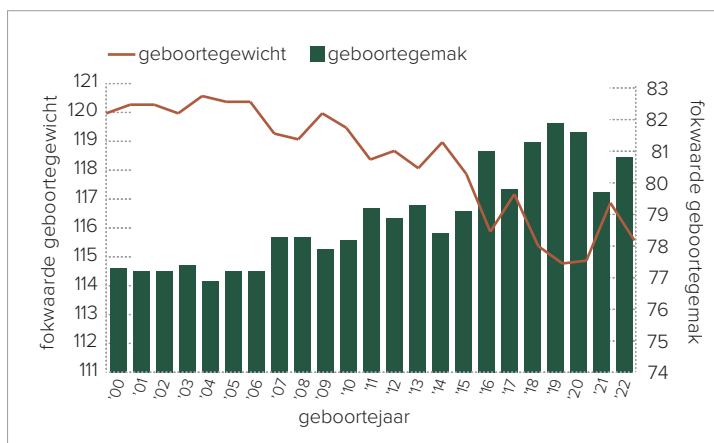

Samengesteld dubbeldoelras uit de Italiaanse Piemonte

Piemontese is een ras dat zijn origine kent in het noordwesten van Italië, meer bepaald in de regio rond Turijn, Piemonte genaamd. Het ras is ontstaan uit diverse lokale rundveesoorten waaronder de canavese, demonte of scelta di pianura. Eind van de 19e eeuw werd het piemontesestamboek opgericht in Italië. De eerste selectie richtte zich op het dubbeldoeltype en uniformiteit van karakter.

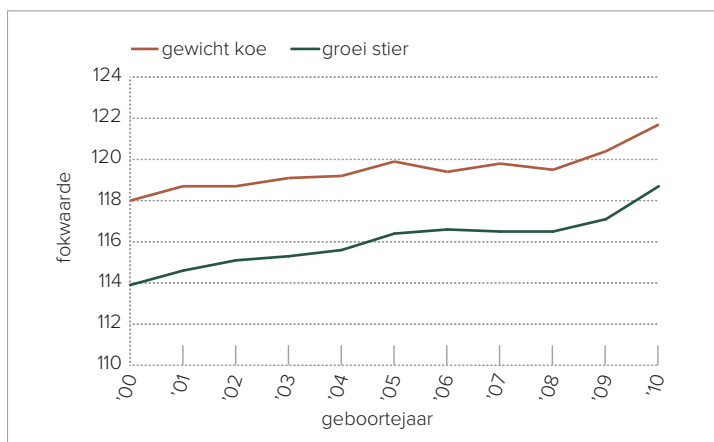
In Italië wordt het ras nog steeds gezien als een dubbeldoelras, dat zowel melk als vlees produceert. Het ras heeft ook de bekende genmutatie die onder meer ook het Belgisch witblauw typeert, het inactieve myostatine-allel dat voor dubbele bespiering zorgt. De kalfjes worden lichtbruin geboren en verkleuren na 3 tot 4 maanden naar grijswit. Verder zijn hun oogharen, staartkwast, klau-

wen en de punten van hun horens zwart. Hun huid is fijn van type, net als hun beenwerk. Van karakter zijn ze vrij rustig. Hun beveelsheid neemt pas aanvang na de geboorte, waardoor de kalveren vrij makkelijk geboren worden. Hun vlees is fijn van draad, mals, weinig vet en cholesterolarm. Dit alles met een vrij hoog slachtrendement.

Figuur 1 – Genetische trend voor geboortekenmerken

Figuur 2 – Genetische trend voor vleeskenmerken

‘En dat bevordert de makkelijke kalvingen niet. Vandaar dat ik de dieren graag sober houd. Naar mijn ervaring beïnvloedt de conditie van de moeder meer de vlotheid van een geboorte dan het al dan niet gebruiken van een pinkenster. Ik merk dat nakomelingen van een pinkenster vaak minder goed benutbaar zijn voor de fokkerij, ik zie ze eerder als een eindproduct’, getuigt hij.

Winst in de genen

Dat het ras stappen vooruit heeft gezet in de afgelopen jaren, blijkt ook uit de genetische trends van Coöperatie CRV. Zo blijft de vruchtbaarheid vrij stabiel, maar is er wel een positieve trend voor tussenkalftijd en leeftijd eerste inseminatie waarneembaar. Dat er aandacht is voor een vlotte geboorte, bewijzen ook de trends voor geboortegemak en geboortegewicht (figuur 1). De laatste toont een dalende lijn, kalveren worden dus lichter geboren. Het geboortegemak verbetert in het ras.

Tot slot is er ook winst in de groei van het ras (figuur 2). Zowel het gewicht van de koe als de groei van de stier tonen een positieve trend, de piemontese in Nederland groeit dus sneller.

De voorzitter ziet daarom ook toekomst voor het ras en het stamboek in Nederland. ‘We hebben net wat verjonging kunnen doorvoeren in ons bestuur. Dat is belangrijk voor het functioneren, maar de grootste uitdaging van het ras, en de vleesveesector in zijn geheel, is die verjonging.’ Maar ook ziet hij nog kansen in het promoten van het ras. ‘Het ras is nog onbekend in Nederland, veel consumenten kennen het vlees niet en kennen ook de kwaliteiten niet. Dat biedt mogelijkheden, maar tegelijkertijd moeten er dan ook meer afzetmogelijkheden zijn voor onze vleesveehouders’, concludeert hij. |

De helft van de Italiaanse zoogkoeien is piemontese

Piemonte, de streek waar de piemontese zijn oorsprong kent, is een van de belangrijkste hotspots in Italië voor de productie van rundvlees. In verhouding tot andere regio's is de regio drukbevolkt met vleesstieren en -vaarzen.

Dat bleek uit een voorstelling over de Italiaanse vleesproductie van Kees de Roest, senior researcher bij Centro Ricerche Produ-

zioni Animali (CRPA) tijdens een webinar van het Bovine-project, een internationaal project waarin ideeën en kennis over zoogkoeien worden uitgewisseld. Circa 50 procent van de geregistreerde stamboekkoeien in Italië zijn van het piemonteseras.

Die vleesveemarkt in Italië is niet heel groot. De nationale productie bedroeg in 2019 531.000 ton rundvlees. Daarbovenop worden

nog eens 228.000 ton levend rundvee en 416.000 ton rundvlees geïmporteerd. Daarmee komt Italië op een zelfvoorzieningsgraad van 51,5 procent.

Voor de import richt de Italiaanse markt zich vooral op vleesstieren en -vaarzen, 800.019 stuks in 2019. Import komt voornamelijk uit Frankrijk. Het gaat dan om dieren van rassen als limousin, charolais en aubrac.